

A HADSZÍNTÉR-ELŐKÉSZÍTÉS HADITECHNIKAI BIZTOSÍTÁSI SZAKFELADATAI

Lovász Zoltán¹

I. RÉSZ

A Magyar Köztársaság honvédelmi politikája - a honvédelmi alapelvekben megfogalmazott tételek értelmében - **védelmi jellegű**. A Magyar Köztársaság a katonai erő alkalmazását, az ország területén belül az ország területi sérthetetlenségének biztosítása érdekében, végső eszköznek tekinti. Ennek értelmében egy esetlegesen bekövetkező fegyveres konfliktus (háború) esetében "*hadszíntéren*" az ország területét kell érteni. Az ország területének és a haderő alkalmazási színterének valószínű egybeesése új megvilágításba helyezi az ország területének háborúra való felkészítését.

Az ország területének hadműveleti előkészítése, azaz a hadszíntér-előkészítés rendkívüli jelentőséggel bír a hadászati védelmi hadművelet (hadműveletek) sikeres megvívása, az ország területi sérthetetlenségének szavatolása szempontjából. A hadszíntér-előkészítésen - a jelenlegi felfogás szerint - azokat a békében és háborúban megvalósítandó rendszabályokat és gyakorlati tevékenységeket értjük, amelyek az ország védelmének, a fegyveres erők sikeres alkalmazásának hadszíntéri feltételeit teremtik meg. Ezek a rendszabályok átfogják a nemzetgazdaság, az infrastruktúra mozgósítását, a hadviselés igényeihez történő igazítását.

Egy másik megközelítésben a hadszíntér-előkészítés azokat a rendszabályokat foglalja magába, amelyek az ország területének, lakosságának védelmét, az állami-, katonai vezetés folyamatos fenntartását, a lakosság és a fegyveres erők ellátását, a haderő sikeres alkalmazását biztosítják.

1 Dr.Lovász Zoltán alezredes, adjunktus, ZMKA Haditechnikai Tanszék.

A fentiekből logikusan következik, hogy a hadszíntér-előkészítés békeidejű és háborús feladatrendszerének szerves részét képezik azok a rendszabályok és gyakorlati tevékenységek is, amelyek a fegyveres küzdelem, a védelmi hadművelet (hadműveletek) anyagi-technikai (logisztikai) szükségleteit vannak hivatva biztosítani. Ezen belül - ebben a tanulmányban - csak a szükséges lőszer és egyéb harcanyag készletek, valamint a különböző szakanyag készletek felhalmozásáról, a haditechnikai eszközök üzemfenntartásához szükséges és a hadszíntéren, hadműveleti területen fellelhető helyreállító kapacitások felméréséről, szükség szerinti aktivizálásáról lesz szó.

A témakör elmélyült vizsgálata, a szükséges feladatok meghatározása, illetve a lehetőségek elemzése során, első lépésben a hadszíntér anyagi-technikai szempontok alapján történő megítélésével célszerű foglalkozni. Ezen belül a háború várható jellegét, az anyagi-technikai szükségletek alakulásának lehetséges mértékeit kell megvizsgálni. Ennek mérlegelése során a fegyveres küzdelem méreteit, intenzitását, térbeli és időbeli kiterjedését is elemezni szükséges.

A szükségletek prognosztizálása után a kapott értékeket szembesítve a hadműveleti területre felvonuló csapatok anyagi-technikai lehetőségeivel lehet megállapítani a felmerülő kapacitásigényeket. Ezt követően kell megkeresni azokat a lehetőségeket, a honvédségi és nemzetgazdasági kapacitások aktivizálásának azokat a módszereit és formáit, amelyekkel ezek a fedezetlen szükségletek kompenzálhatók.

A tanulmánynak összességében olyan anyagi-technikai (logisztikai) rendszermodell felvázolása a célja, amely lehetőségeinél fogva, működési módja alapján a központi és a helyi (hadszíntéri) lehetőségek aktivizálásával, kihasználásával képes lehet a hadművelet anyagi-technikai szükségleteinek maradéktalan kielégítésére.

A tanulmányban azok a feladatok és rendszabályok kerülnek megfogalmazásra, amelyeket részben már békében, részben pedig a háború (a hadműveletek) során kell végrehajtani, illetve foganatosítani az anyagi-technikai biztosítás optimális végrehajtása céljából.

A hadszíntér-előkészítés alapjai

Magyarország teljes függetlenségének visszanyerése után, az ország védelmének nemzeti alapokon, önállóan történő megszervezése újszerűen veti fel a háborús térségnek - a hadszíntérnek, a hadműveleti területnek, a harctevékenységi körzetnek - mint a fegyveres küzdelem különböző nagyságrendű színtereinek megfogalmazását, értelmezését.

Háborús térség alatt ebben a fogalomrendszerben azt a földrajzi térséget (földrész, régió) értjük, amelyben a szembenálló felek, hadipotenciáljuk döntő részét, a fegyveres erők meghatározó hadászati csoportosításait összpontosítják (elhelyezik, állomásoztatják).

A **hadszínteret** ebben az összefüggésben a háborús térség részeként definiáljuk. Így a hadszíntér a háborús térség azon része, amelyben az ellenséges hatalmak katonai potenciáljai, katonai objektumai csoportosításai találhatók. Esetünkben a hadszíntér ezen értelmezés szerint a különböző szomszédos országok területét, illetve Magyarország területét foglalja magába.

Hadműveleti terület a hadszíntérnek az a része, amelyen a szárazföldi haderő hadműveleti csoportosítása (csoportosításai) a fegyveres küzdelem megvívásához szétbontakoztak, ahol a szembenálló seregtestek, hadműveleti harcászati magasabbegységek, a szervezetszerű és megerősítő erőkkel a hadműveletet (hadműveleteket) megvívják.

A hadműveleti terület egyébként egzakt módon megjelölhető helye a hadszíntéren belül egyértelműen meghatározható. *A hadműveleti területet a hadműveleti csoportosítás sávhatárai, a harcérintkezés vonala határolja, mélységét pedig a második lépcsőben lévő csapatok, illetve biztosító szakcsapatok működési területének hátsó határa adja meg.*

A **harctevékenységi körzet** ebben a taxonómiai felsorolásban a fegyveres küzdelem azon színtere, amelynek határain belül a csapatok (harcászati kötelékek), harctevékenységeiket megvívják. A harctevékenységi körzet általában a hadműveleti terület szerves részét képezi. Csak alacsony intenzitású - háborús küszöb alatti - fegyveres küzdelem esetén alakulhat ki önálló harctevékenységi körzet. A harctevékenységi körzet többnyire a hadműveleti területen belül kerül kijelölésre. Az a terület,

ahol a különböző összefegyvernemi és fegyvernemi csapatok harcrendi elemei működnek.

A fegyveres küzdelem színtérének, illetve ezen belül a különböző nagyságrendű térségeknek az egyértelmű meghatározása nemcsak a fegyveres küzdelem megvívása, az erők és eszközök alkalmazása szempontjából bír jelentőséggel. A hadszíntér, a hadműveleti terület, a harctevékenységi körlet egyértelmű meghatározása, az anyagi-technikai biztosítás szempontjából is rendkívül fontos. *A fegyveres küzdelem különböző nagyságrendű színtereinek* határai egyben behatárolják azokat a katonai és nemzetgazdasági kapacitásokat, anyagi erőforrásokat, közlekedési lehetőségeket és egészségügyi intézményeket, amelyekre az adott hadműveleti csoportosítás anyagi-technikai szükségleteinek kielégítésénél támaszkodni lehet. (A hadszíntér - hadműveleti terület - harctevékenységi körzet kapcsolatrendszerét az 1. sz. vázlat szemlélteti.)

A hadszíntér, a hadműveleti terület, illetve a harctevékenységi körzet határa, egyben határt szab a különböző tagozatokban működő anyagi-technikai rendszereknek, folyamatoknak is. Lényegében ezen határok mentén kapcsolódnak egymáshoz a hadászati, hadműveleti, illetve harcászati szintű ellátási-biztosítási-tagozatok. A határok egyértelmű kijelölése, az adott térségben fellelhető kapacitások, anyagi források, szolgáltatások igénybevétele szempontjából rendkívüli jelentőséggel bír. *Ugyancsak rendkívül fontos* az adott térségben lévő nemzetgazdasági kapacitásoknak, ellátási forrásoknak a haderő ellátásába történő bekapcsolásánál, a kapcsolatok jogi szabályozása, a kapacitások elosztása, a különféle szolgáltatások szervezett igénybevétele. *A probléma részletes kibontásával, a különböző ellátási-biztosítási-szolgáltatási tevékenységek szervezési, irányítási kérdéseivel, a folyamatok jogi szabályozásának szükségességével, az egyes biztosítási szakterületeknél részleteiben is foglalkozom.*

A hadszíntér-előkészítés feladatrendszerének struktúráját vizsgálva, a folyamatokat a vezetési szintek, illetve a háborút megelőző időszak viszonylataiban elemezve, a következő megállapításokat tehetjük. A fegyveres küzdelem különböző nagyságrendű térségeinek (színtereinek) előkészítése, különböző módon történő tagozódásánál sok azonosság fedezhető fel a hadművészet elméletének tagozódásával. A feladatok végrehajtásának időrendiségét vizsgálva is egyfajta lépcsőzottség mutatható ki. A különböző nagyságrendű szinterek előkészítésében is tapasztalható

bizonyos sorrendiség, a tevékenységek bizonyos mértékű átfedése, egymásra épültsége.

A fentiekből egyértelműen következik, hogy az anyagi-technikai biztosítás vonatkozásában is időben és térben elhatárolódnak egymástól a hadszíntér, a hadművelleti terület, illetve a harctevékenységi körzet előkészítésének feladatai.

Míg a hadszíntér egészét illetően a szakfeladatok jelentős része (központi tárintézetek, javító szervek telepítése; készletek felhalmozása, ipari kapacitások lekötése, stb.) már békeidőszakban végrehajtásra kerül, addig a hadművelleti terület és a harctevékenységi körzet vonatkozásában ez a veszélyeztetettségi időszakra, illetve a háború idejére helyeződik át. A különböző szintű szakfeladatokat lépcsőzetesen a magasabb szintű rendszerek lehetőségeit figyelembe véve, a csapatok alulról jövő igényeihez igazítva kell meghatározni és végrehajtani. (A kapcsolatrendszert a 2.sz. vázlat szemlélteti).

A háború várható jellege

Napjainkban Európában soha nem tapasztalt politikai, társadalmi folyamatok mennek végre. A bipoláris világrendszer megszűnése, a koalíciós rendszerek felbomlása van folyamatban. Ez a geopolitikai helyzet, kedvező lehetőséget biztosít egy új biztonsági rendszer kidolgozásához. A régi gazdasági-katonai szövetségi rendszerek felbomlása kapcsán kialakuló politikai-hatalmi vákum, egyébként is sürgetően hat az új védelmi szövetségi rendszerek kialakítására. Ugyancsak az új biztonsági rendszerek kidolgozását sürgeti az a körülmény, hogy a középkelet-európai térség sem politikai, sem gazdasági értelemben nem tekinthető szilárd régióknak.

A Magyar Köztársaság ebben az ellentmondásokkal terhes térségben próbálja meg kialakítani demokratikus állami intézményrendszerét, kísérli meg rendezni kapcsolatait a szomszédos országokkal. Tesz lépéseket az európai integrációs szervezetekhez történő felzárkózás, a mielőbbi csatlakozás érdekében.

A térség országainak gazdasági és katonai potenciáljait elemezve valószínű, hogy egy esetlegesen kirobbanó háború *döntően hagyományos*

eszközökkel kerül megvívásra. De még a hagyományos fegyverrendszerek kategóriáján belül is hiányoznak a régió haderőinek eszköztárából, a nagy hatótávolságú, nagy pontosságú pusztító eszközök. A közép-kelet-európai térség országainak haderői hagyományos fegyverzetüket tekintve is messze elmaradnak a világ élvonalában lévő hadseregek technikai színvonalától. A Magyar Honvédségben meglévő haditechnikai eszközállomány egy jelentős hányada technikailag elavultnak tekinthető, nagy részük több évtizede rendszerben lévő harceszköz. A csúcstechnológiát megtestesítő elektronikai eszközök, a nagy pontosságú tűzeszközök a legtöbb kelet európai haderő fegyverzetéből, így a magyar Honvédség eszközrendszeréből is hiányoznak.

Mindezekből a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a térség haderői technikai színvonalukat, harcértéküket tekintve elmaradnak a világ korszerű haderőinek felszereltségétől, ütőképességétől. Ugyanakkor fontos azt is kihangsúlyozni, hogy a térségben *még jelen vannak nukleáris eszközök,* működnek atomerőművek és más veszélyesnek tekintendő üzemek. Ez a körülmény szükségessé teszi a haderők és a polgári lakosság felkészítését a tömegpusztító fegyverek elleni védelemre, a csapások következményeinek felszámolására.

Végül meg kell említeni, hogy a közép-kelet-európai térség haderői között többnyire sem technikai színvonalban, sem a létszám és eszközmenyiség tekintetében nincs nagyságrendi különbség. A régió haderői kevés kivétellel közel azonos ütőerőt képviselnek.

Elemelve a környező országok nemzetgazdaságának teljesítményét, teherbíró képességét, a haderők készenléti helyzetét megállapíthatjuk, hogy *azok csak huzamosabb idejű felkészülés után* lennének képesek a háború megindítására, az elhúzódó hadviselés terheinek elviselésére, a haderő szükségleteinek kielégítésére. *Ebből okkal lehet következtetni arra, hogy a térségben kibontakozó agressziót viszonylag hosszú (több hónapos) veszélyeztetettségi időszak előzheti meg.* Ebben a veszélyeztetettségi időszakban történne meg a haderő béke állományról hadi állományra, béke vezetési rendszerről háborús vezetési rendszerre való átállítása. A nemzetgazdaság ebben az átmeneti időszakban készülhetne fel a haderő és a lakosság háborús szükségleteinek kielégítésére. Ezen időszakban menne végbe a különböző hadiipari kapacitások aktivizálása, a haditermelés felfuttatása.

A háború jellegének megítéléséhez tartozik a **fegyveres konfliktus várható méreteinek, térbeli és időbeli kiterjedésének prognosztizálása is**. Elemezve a közép-kelet-európai politikai, társadalmi viszonyokat, valószínűsíthető, hogy a térség országai között kirobbanó fegyveres konfliktus (háború) *nem lesz globális jellegű*. Területi kiterjedése nem nyúlik túl a szembenálló országok határain. Feltételezhető, hogy a támadó fél korlátozott erők bevonásával, korlátozott méretű és célú agressziót hajt végre. *A szembenálló felek által a fegyveres konfliktusba bevonható erők mennyisége várhatóan néhány hadtest, esetleg hadsereg nagyságrendű csapatcsoporthoz terjedne*. Valószínű, hogy ebben a vonatkozásban a felső határt az adott országok haderőinek mozgósított állománya képezné.

A háború időbeli lefolyását, időtartamát tekintve igen sok a bizonytalansági tényező. A fegyveres küzdelem intenzitásától, a hadműveletekbe bekapcsolódó erők mennyiségétől, a hadműveletek céljától, az agresszió méreteitől függhet az ellenségeskedés időtartama.

Ebben az összefüggésben fontos szerepet játszhat az az anyagi-technikai potenciál, amellyel a hadseregek már békében rendelkeznek. A haditechnikai eszközállomány, az a hadianyag készlet, amellyel mint hadászati potenciállal a háborút megindítják. Ezen hadipotenciál felhasználásának ütemétől (intenzitásától), illetve ennek reprodukálását célzó hadiipari termelés lehetőségeitől is függhet a háború időtartama.

A fenti elemzések alapján következtetéseket lehet levonni a háború reális anyagi-technikai szükségleteinek mértékére. *A haditechnikai biztosítás vonatkozásában közelítő pontossággal meghatározhatók*: egyrészt a felhasználásra kerülő lőszer- és más harcanyagok mennyisége, a fenntartási (javító) anyagi készletek nagysága, másrészt az eszközvesztések, illetve azok helyreállításához szükséges karbantartó-javító kapacitások.

A harcanyag szükségletek alakulása

Elfogadva a haderő várható alkalmazásával kapcsolatos előzőekben foglalt helyzetmegítélést, az ebből levont következtetéseket, a konkrét szükségletek mérlegelése **a következők szerint lehetséges:**

Egy-egy gépesített lövész vagy harckocsi dandár, a harcfeladat méretétől és tartalmától függően, naponta 250-350 tonna lőszer, és 100-150 tonna egyéb harcanyagot használhat fel. A különböző harcanyag féleségeknél az átlagos felhasználás **az alábbi értékeket érheti el.**

Harcanyag		Felhasználás	
		(jav. /db)	(t)
l ő s z e r	e.löv.	0,7–1,0	30–40
	f.löv.	0,8–1,2	10–15
	av.	1,2–1,6	50–70
	tü.	1,2–1,6	60–80
	pct.	0,8–1,0	25–30
	RPT	0,8–1,0	8–10
	hk.	0,5–0,8	40–60
	le.	1,0–1,5	3–5
	Összesen		–
mű. hc. ag.	harckocsi akna	10000–12000	120–150
	gyalogági akna	1600–1500	1–1,5
	nyújtott töltet	8–10	–
	robbanó anyag	–	6–8
	FRT	600–1000	3–5
	MON 100/200/	50–100	1–2
	műsz. harcanyag összesen:		–

(A táblázatban a védelmi harc anyagfelhasználási normatívái szerepelnek. A különböző löszertípusoknál a támadási normák pozitív és negatív irányban 20-30 %-kal eltérhetnek. A műszaki harcanyag felhasználás támadásban 50-70 %-kal is kevesebb lehet).

Az első lépcsőben főirányban harcoló **hadosztálynak**, a megerősítés mértékétől is függően 1200-1500 tonna lőszer és 250-400 tonna harcanyag lehet a napi szükséglete.

Egy **hadtest** nagyságrendű hadműveleti csoportosítás napi lőszer felhasználása 2500-3400 tonna, harcanyag felhasználása 300-600 tonna határok között mozoghat. Egy 5-8 napos hadművelet során az összesített harcanyag szükséglet elérheti a 16000-24000 tonnát. **A különböző harcanyag fajtáknál az átlagos felhasználási értékeket az alábbi táblázat mutatja:**

Harcanyag	Felhasználás			
	napi átlag		hdm. össz.	
	(jav. / db)	(t)	(jav. / db)	(t)
löv. egyéni	0,3–0,4	100–130	2,0–3,0	600–1900
löv. fedélzeti	0,4–0,7	80–130	3,0–4,0	500–700
av.	0,8–1,2	200–300	4,0–6,0	1000–1500
tü.	0,8–1,2	1000–1500	4,0–6,0	5000–7000
sv.	1,0–1,66	700–1000	3,0–4,0	2000–3000
pct	0,5–0,8	200–300	3,0–4,0	1000–1500
RPT	0,5–0,8	60–100	3,0–4,0	300–400
hk.	0,3–0,5	500–800	2,0–3,0	3600–5000
létü.	1,0–1,5	60–100	4,0–6,0	250–400
lérak.	1,0–1,5	20–30	4,0–6,0	80–120
Összesen: (lőszer)		2500–3400		14000–2000

	(db)	(t)
Harckocsi akna	200000–300000	2000–3000
Gyalogsági torpedó akna	50000–100000	50–100
Robbanó anyag	–	150–250
MON 100/200	1000–1500	25–40
Összesen: (mű.harc.ag.)	–	2200–3400

(A normatívák a hadtest védelmi hadműveletére vonatkoznak. Támadó hadművelet normatívái ettől kisebb-nagyobb mértékben eltérhetnek.)

A haderő összesített felhasználását vizsgálva a fentiek még kiegészülnek a légvédelmi és repülő csapatok szükségleteivel, illetve a központi rendeltetésű katonai szervezetek napi anyagfelhasználásával. Ezeknél a katonai szervezeteknél a harcanyag szükségletek alakulása elsősorban az ellenség légi támadó eszközeinek aktivitásától függ.

A fenti szükségletek meghatározásánál iránymutató jelleggel azokat az anyagfelhasználási normatívákat vettem figyelembe, amelyeket az elméleti kutatásban, az oktatásban és a csapatoknál folyó törzskiképzések során általánosan alkalmaznak. *Ezek a harcanyag felhasználási normatívák átlagos intenzitású fegyveres küzdelmet feltételeznek.* Mint ilyenek tehát, **nem alkalmasak** az alacsony intenzitású, ehúzódó jellegű, korlátozott erővel, korlátozott céllal a háborús küszöb alatt folyó fegyveres konfliktusok anyagszükségleteinek prognosztizálására.

A fenti normatívák a csapatok harcértékével, csapásmérő képességével arányban lévő, megfelelő méretű és intenzitású "háborús" alkalmazásnak felelnek meg. *Ez nem zárja ki, sőt feltételezi, hogy a mindenkori anyagfelhasználás függ:* a szembenálló erők által alkalmazott pusztító eszközök mennyiségétől és minőségétől; a harc (hadműveleti) feladatok méreteitől, tartalmától; az alkalmazott harceljárás formáktól, végső soron tehát az erő kifejtés mértékétől, a harc, a fegyveres küzdelem intenzitásától.

A javító kapacitás igények (szükségletek) alakulása

Az anyagi-technikai szükségletek másik nagy csoportját **a javító-vontató kapacitásigények képezik**. Azokról a helyreállítási lehetőségekről van szó, amelyeknek a hadszíntéren, a hadműveleti területen meg kell jelennie ahhoz, hogy a csapatoknál felmerülő vontatási, javítási igények kielégítésre kerüljenek.

Ezek előrebocsajtása után **vizsgáljuk meg a harctevékenységek, hadműveletek során várható eszközveszteségek** keletkezésének folyamatát, a veszteségek térbeli és időbeni elosztását, a helyreállíthatóság szerinti minőségi megoszlásukat.

Hadtest nagyságrendű hadműveleti csoportosítást alapul véve, a szervezetszerű és a megerősítésül kapott harceszközök mennyisége *az alábbi értékeket érheti el:*

– harckocsi	400-500	db
– lövész páncélos	1000-1200	db
– tüzérségi eszköz	800-900	db
– légvédelmi eszköz	400-500	db
– páncéltörő eszköz	600-700	db
– gépjármű	15000-20000	db

A hadműveleti felépítéstől, az erőik, eszközök alkalmazásának rendjétől függően, a harcjárművek, illetve a tüzesszükszerek 70-80 %-a üzemel a harcérinkezés vonalában, a hadműveleti felépítés első lépcsőjében. *Ez az az eszközállomány, amely közvetlenül ki van téve az ellenség pusztító tüzhatásának*, amelynél fokozott mértékben számolni kell a harci sérülésekkel.

A harcjárművek, illetve tüzesszükszerek fennmaradó 20-30 %-a **harcászati, illetve hadműveleti** tartalékban, második lépcsőben helyezkedik el. Ez az eszközállomány, a harcbevetésig (harcérinkezés kialakulásáig), viszonylagos védettséget élvez az ellenség tüzesszükszereivel szemben, így itt harci sérülésekkel csak kis mértékben kell számolni.

A harcbiztosítás területein üzemelő, különböző szaktechnikai eszközök (mint például a műszaki gépek, felderítő-, vegyvédelmi-, elektronikai eszközök) esetében a veszteségképződés folyamata, az előzőektől

eltérően alakul. A híradó eszközök egy részénél a folyamat megegyezik a harcjárművekkel kapcsolatosan leírtakkal. Más eszközcsoportoknál - amelyek a harcrend mélységében üzemelnek - alacsonyabbak lesznek a mennyiségi mutatók. Egyes esetekben pedig - mint például az állásépítő gépeknél - a veszteség keletkezés legintenzívebb időszaka a védelemre történő felkészülés idejére esik.

A **kiszolgálói szférában** működő eszközállomány döntő többsége a harcrend, a hadművelati felépítés hátsó térségeiben üzemel. Ez a működési terület már kívül esik az ellenség tűzeszközeinek hatótávolságán, így a veszteségek zömét a fokozott intenzitású üzemeltetés miatt meghibásodott eszközök alkotják. Ezzel szemben az alegységek ellátását végző szállító gépjárműveknél, a harcrend mögött működő javító-karbantartó eszközöknél harci sérülésekkel is számolni kell.

Fentiek értelmében hadtest **nagyságrendű** hadművelati csoportosítást feltételezve, a fegyveres küzdelem során *az alábbi napi-, illetve hadművelati (összesített) veszteségekkel kell számolni:*

Eszközcsoport	Veszteség	
	napi	hadművelati
harc eszköz	8-12 %	30-50 %
harcbiztosító eszközök	5-8 %	20-30 %
kiszolgáló eszközök	3-5 %	15-20 %

Ezek a veszteségi mutatók a hadtest szintű átlagértékeket mutatják. Ezen belül, a különböző csapatoknál, a harcrendben elfoglalt helytől, a harc feladat jellegétől függően, a veszteségek az átlagértékektől jelentős mértékben eltérhetnek.

A fenti prognózisban ismertetett veszteségi mutatókkal számolva, a hadművelat során, a különböző eszközökből *a következő összesített veszteségek várhatók:*

harc kocsi	150-250 db
lövészpáncélos	300-500 db
tüzérségi eszköz	250-300 db
páncéltörő eszköz	200-250 db

légvédelmi eszköz
gépjármű

130-180 db
3000-5000 db

Ezek tehát azok az anyagi-technikai szükségletek, amelyek egy esetleges háborúban, a hadművelleti területen a harcoló csapatoknál jelentkeznek. Ezek azok a szükségletek, amelyeket a hadművelet sikere érdekében a **csapatoknál meglévő** anyagi-technikai potenciállal, illetve a hadművelleti területen felhalmozott anyagi készletekből, a mozgósított helyreállító kapacitásokkal ki kell elégíteni.

A szükségletek kielégítésének módjaival, lehetőségeivel a tanulmányom második részében foglalkozom.

Felhasznált irodalom

1.) A honvédelemről szóló 1993. évi CX törvény és a végrehajtásról szóló 178/1993. (XII27.) kormányrendelet. Magyar Közlöny 188. szám.

2.) MH HVK Hadművelleti Csoportfőnökség. A hadszíntér előkészítés alapjai (Előadás, vázlat).

3.) A MHPK 1993. évi pk-i foglalkozásának anyagai HV 1993. Nyt.sz.: 208/0515/HDM.

4.) *Domine János ezds.*: A védelmi hadművelet anyagi készleteinek létrehozása, a minősített időszakai javítókapacitások biztosítása. (előadás vázlat) Nyt.sz.: 841/0105/Ea. 1.sz. mell.

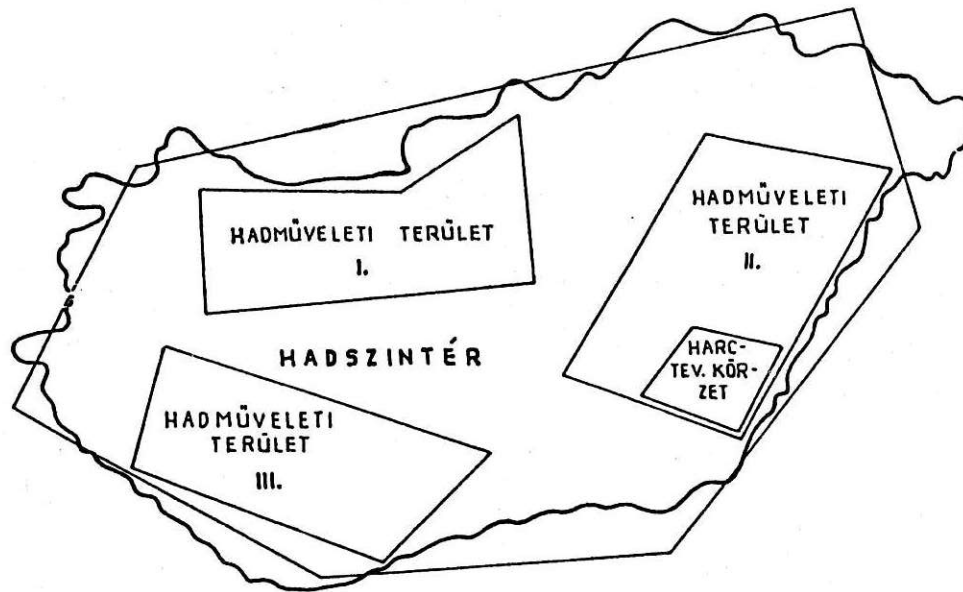
5.) *Dr. Csűrös János mk.ezds.*: Az anyagi készletek létrehozása, lépcsőzése, széttelepítése. ZMKA 1995. (Ea.vázlat).

6.) *Dr. Gáspár Tibor mk.ezds.*: A hadszíntér javító hálózat kiépítése, a béke- és minősített időszakai javítókapacitások biztosítása. ZMKA 1995. (Ea. vázlat).

7.) Az ország területének hadművelleti előkészítése (hadszíntér-ismeret). ZMKA Hadászati tanszék. Akadémiai jegyzet.

8.) A MK és környezetének katonaföldrajzi értékelése. MH Tanintézeti Főnökség kiadványa 1994. Nyt.sz.: 381/371.

A HADSZINTÉR - HADMŰVELETI TERÜLET - HARCTEVÉKENYSÉGI KÖRZET

1. sz. vázlat

A HADSZINTÉRELŐKÉSZÍTÉS FELADATRENDSZERÉNEK STRUKTÚRÁJA

2. sz. vázlat

